12.9.2017

Eduskunnan liikenne- ja viestintävaliokunta
LiV@eduskunta.fi

Liikenne- ja viestintävaliokunta perjantai 15.09.2017 klo 11:15 / HE 83/2017 vp / Asiantuntijapyyntö

VAHVASTA SÄHKÖISESTÄ TUNNISTAMISESTA JA SÄHKÖISISTÄ LUOTTAMUSPALVELUISTA ANNETUN LAIN MUUTTAMINEN

Väestörekisterikeskus (VRK) antaa pyynnöstä lausuntonsa liikenne- ja viestintävaliokunnalle hallituksen esityksestä HE 83/2017 vp eduskunnalle laiksi vahvasta sähköisestä tunnistamisesta ja sähköisistä luottamuspalveluista annetun lain muuttamisesta ja väliaikaisesta muuttamisesta ja lausuu esityksestä seuraavasti.

Väestörekisterikeskus on aikaisemmin lausunut näkemyksenään, että sama enimmäishinta (10 senttiä) sekä sähköisen ensitunnistuksen ketjuttamiselle että tunnistustiedon välittämiselle muutoin on perusteltu. Aikaisemmin esitettyä voidaan edelleen perustella sillä, että alhainen hintataso tunnistustiedon välittämiselle on edellytys vahvojen sähköisten tunnistuspalvelujen markkinoiden ja luottamusverkoston toimivuuden edistämiseksi.

Esityksen 17 §:ssä todetaan, että ensitunnistuksen ketjuttamisesta uutta sähköistä tunnistusvälinettä myönnettäessä saa periä oikeudenmukaisen ja kohtuullisen korvauksen. Esityksen 17 §:n mukaan oikeudenmukainen ja kohtuullinen korvaus perustuu Suomessa toimivien tunnistusvälineen tarjoajien perimien ensitunnistustietojen hintojen mediaaniin, ja Viestintävirasto antaa päätöksen oikeudenmukaisen ja kohtuullisen korvauksen enimmäistasosta sentin tarkkuudella siten, että se laskee vuosittain 25 prosenttia, mutta on kuitenkin vähintään 35 senttiä ja enintään viisi euroa. Esityksen 17 §:n sääntelyn olisi tarkoitus olla voimassa viisi vuotta lain voimaantulosta.

VRK toteaa, että ensitunnistamisen ketjuttamisen hintasääntelyn tarkistamista voitaneen pitää perusteltuna kaikki markkinatoimijoita koskevat tekijät huomioiden, mutta esitetty enimmäiskorvaus viisi euroa on korkea ja heikentää osaltaan vahvojen sähköisten tunnistuspalvelujen markkinoiden ja luottamusverkoston toteutumista ja kehittymistä. Markkinakasvun lisäksi yhtenä tavoitteena on myös ollut kustannustehokkuus. Korkealla enimmäiskorvauksella on hyvin todennäköisesti kielteinen vaikutuksensa niin uusien tunnistusvälineiden tuloon markkinoille kuin olemassa olevien tunnistusvälineiden käytön leviämiselle. Esityksessä mainittujen perustelujen valossa on myös vaikea nähdä, että korvaus (vähintään 35 senttiä ja enintään viisi euroa) käytännössä muotoituisi vähimmäiskorvauksen mukaiseksi. Väestörekisterikeskus viittaa esityksessä todettuun Kilpailu- ja kuluttajaviraston esittämään kantaan siitä, että asiakkaan tuntemiseen liittyvien velvoitteiden toteuttamisesta syntyviä ja fyysisen ensitunnistamisen kustannuksia ei pitäisi sisällyttää sähköisen ensitunnistamisen hinnoitteluun.

VÄESTÖREKISTERIKESKUS
PL 123 (Lintulahdenkuja 4), 00531 Helsinki
puh. 0295 535 001
faksi 09 876 4369

KOKKOLAN TOIMIPISTE
PL 5 (Teknologiakatu 7), 67101 Kokkola
puh. 0295 535 001
faksi 06 835 2337

www.vrk.fi
kirjaamo@vrk.fi

Y-tunnus 0245437-2

Väestörekisterikeskus

12.9.2017

Lisäksi VRK kiinnittää ensitunnistuksen ketjuttamisen ja välitettävien tietojen hinnoittelun osalta huomiota siihen, että tässä muodossaan lakiteksti saattaa aiheuttaa tulkintatilanteita eritasoisiin tunnisteisiin sekä eri toimijoiden, välineiden tarjoajien ja välityspalveluiden välisiin tehtäviin ja vastuisiin nähden erityisesti tilanteissa, joissa vahvalla sähköisellä tunnisteella luodaan edelleen muita tunnisteita. Liiketoimintamallit eivät ole tällä hetkellä vielä vakiintuneita ja näiden kysymysten osalta lienee tarpeellista tarkentaa sääntelyä mahdollisten tulkintaerimielisyyksien varalta. VRK ehdottaakin, että ensitunnistuksen ketjuttamisen ja välitettävien tietojen hinnoittelua koskevan lainkohdan sanamuotoa täsmennetään tältä osin tulkintatilanteiden välttämiseksi.

Väestörekisterikeskuksen näkemyksen mukaan esitetty määräaikainen viiden vuoden sääntely sähköisen ensitunnistuksen ketjuttamisen hinnoittelussa on tarkoituksenmukainen huomioiden mahdolliset muutokset sähköisen tunnistamisen markkinoilla ja niiden vaikutukset hinnoittelukysymyksiin. Mikäli markkinakehitys sitä edellyttää, hintatasoa pitäisi kuitenkin pystyä tarkastelemaan ja tarvittaessa oikaisemaan kyseisen viiden vuoden määräaikanakin.

Esityksessä mainitaan niin ensitunnistamisen ketjuttamisen hintasääntelyn kuin Viestintäviraston valvontamaksusääntelyn yhteydessä toimialalla toimivat yritykset ("Esityksen vaikutukset rajautuvat ajallisesti vain siihen vaiheeseen, jolla on merkitystä markkinoiden kehityksen tehostamiseksi, eli ehdotettuun viiden vuoden määräaikaan. Myös tämä seikka rajoittaa enimmäishintasääntelyn vaikutuksia toimialalla toimiville yrityksille." ja "Viestintävirasto ehdotti lain 47 §:n 1 momentin selventämistä siten, että valvontamaksun määräytymistä selvennetään niissä tilanteissa, joissa sama yritys tai yhteenliittymän jäsenet harjoittavat sekä tunnistusvälineen tarjoamista että tunnistusvälitystä."). Väestörekisterikeskus pyytää huomioimaan, että toimialalla toimivat tahot koostuvat yksityisen ja julkisen sektorin toimijoista. Luottamusverkoston jäsenenä on tällä hetkellä pankkien ja operaattoreiden lisäksi myös julkishallintoa edustavana viranomaistahona Väestörekisterikeskus.

Vastuukysymysten osalta esityksessä viitataan 17 §:n 4 momenttiin, jossa todetaan, että aiempaan tunnistukseen luottava vahvan sähköisen tunnistuspalvelun tarjoaja vastaa mahdollisesta tunnistuksen virheellisyydestä suhteessa vahingon kärsineeseen. Esitys ei ota laajemmin kantaa vastuukysymyksiin ensitunnistuksen ketjutuksen ja hinnoittelun yhteydessä, suhteessa toisiin palveluntarjoajiin ja kolmansiin, luottaviin osapuoliin nähden. Sähköisen identiteetin oikeellisuuteen liittyvät vastuukysymykset ovat keskeisiä luottamusverkostotoimijoiden välisissä suhteissa ja myös kolmannen, luottavan osapuolen näkökulmasta, ja ensitunnistamisen ketjutukseen ja hinnoitteluun liittyvän sääntelyn yhteydessä olisi aiheellista säädellä tarkemmin myös vastuukysymyksistä.

Väestörekisterikeskus katsoo, että asia on muutoin huolellisesti valmisteltu eikä Väestörekisterikeskuksella ole edellä esitetyn lisäksi huomautettavaa ehdotettuun sääntelyyn.

Ylijohtaja Lea Krohns

Johtaja Janne Viskari